

پشت بوم

چرا کنسرت بانوان قبل از تاریکی هوا برگزار می‌شود؟

● حسین هاشم‌پور: کنسرت موسیقی خواهران گلچین امروز ساعت دو بعدازظهر در تالار وحدت برگزار می‌شود؛ تعیین چنین ساعتی برای کنسرت حیرتانگیز است، البته انجام کنسرت بانوان در ساعات سپیدبه به‌ظـهر مختص دیروز و امروز نیست، سالیان‌سال است ساعات نامتعارفی به این‌گونه کنسرت‌ها اختصاص می‌یابد، پیش‌ترها این ساعت سه و نهایت چهار و پنج بعدازظهر بود، اما به‌تازگی به‌سوی ظهر و احتمالاً در آینده به صبحگاهان مایل شود که مایه تعجب افکار عمومی است.

یک: خوانندگان زن مجال آلبوم موسیقی ندارند، تنها فرصت دیده‌شدن آنها همین کنسرت‌های اختصاصی برای خانم‌هاست؛ از این گذشته در این سال‌ها نوازندگان زن هم برای نوازندگی در بسیاری از شهرستان‌ها با محدودیت روبه‌رو شده‌اند، ازاین‌رو برپایی کنسرت بانوان در ساعت‌های دو،سه بعدازظهر، آن‌هم وسط هفته، اجحاف مضاعفی به آنهاست؛ غیر از ریزش مخاطب، تعیین چنین ساعت‌هایی، نوعی بی‌احترامی به موزیسین‌های زن است.

دو: عجیب است چرا برپایی کنسرت بانوان در شهرستان‌ها با افول جدی روبه‌رو است، همین انگشت‌شمار کنسرتی که اجرا می‌شود هم مختص تهران است، حال آنکه به‌یقین زنان سراسر ایران، هم از منظر هنری و هم به جهت شور و نشاط اجتماعی به این‌گونه رویدادها نیاز ضروری دارند؛ برای خوانندگان زن هم که نام‌های بزرگی مانند سیمین غانم، پری زنگنه، پری ملکی، سیما بینا و… و بسیاری نام‌های جوان در میانشان می‌درخشند، روا نیست طنین صدایشان فقط در تهران به گوش مخاطبان برسد و کمترین حششان این است که زنان سراسر ایران آوازخوانی‌شان را بشنوند و به خاطر بسیارند… گفته می‌شود حساسیت دلوایسان در شهرستان‌ها نسبت به کنسرت بانوان بیشتر از کنسرت‌های عادی است که این هم از عجایب روزگار است زیرا به‌حتم در کنسرت بانوان بزرگ‌ترین دلوایی‌های دلوایسان به‌خودی‌خود حل است.

سه: لایذ شوخی کردند دوستانی که پاسخ دادند کنسرت بانوان ساعتی برگزار می‌شود که قبل از تاریکی هوا مخاطبانش به خانه‌ها بازگشته باشند! این را چند دوست موزیسین گفتند زیرا ار چه فکر کردند درنهایت چرا کنسرت زنان مثل هر کنسرت دیگری ساعت هشت و ۹ شب اجرا نمی‌شود؟!

سینما حقیقت

معاون وزارت امور خارجه از جشنواره بین‌المللی «سینما- حقیقت» بازدید کرد؛ قشقاوی: هنر سیاسی‌ترین ابزار جامعه جهانی است

● حسن قشقاوی، معاون امور کنسولی وزارت امور خارجه، یک‌سی از میهمانان اولین روز جشنواره بین‌المللی سینما- حقیقت بود. وی که برای دیدن فیلم مستند «بُرد بُر» ساخته محسن خان‌جهانی به پردیس سینمایی چارسو آمده بود، در گفت‌وگویی اظهار کرد: هنر سیاسی‌ترین ابزاری است که در جامعه جهانی وجود دارد و به سیاست کمک می‌کند.

قشقاوی تصریح کرد: سینما ابزار مناسبی برای ارتباطات بین ملت‌هاست و از طریق هنر می‌توان با جامعه جهانی همراه شد. این مقام مسئول با اشاره به اهمیت تولید خوراک فرهنگی برای جامعه، اظهار کرد: ابزار فرهنگی برای جامعه نیازی اجتناب‌ناپذیر محسوب می‌شود و دراین‌میان سینما بیش از باقی هنرها مؤثر عمل می‌کند.

معاون وزیر امور خارجه درباره حضورش در جشنواره بین‌المللی سینما- حقیقت و تماشای مستند «بُرد بُرد» گفت: شنیده‌ام این فیلم در قالب طنز، محمدجواد ظریف را به چالش کشیده است و از آنجایی که ایشان اکنون در کشور هند به‌سر می‌برد، من برای دیدن فیلم آمدم.

قشقاوی در پایان، با اشاره به اهمیت ارتقای دیپلماسی فرهنگی خاطرنشان کرد: اهمیت دیپلماسی فرهنگی کمتر از دیپلماسی سیاسی نیست و در این زمینه سینما بیشتر از باقی هنرها اثرگذار است.

فرانک آرتا: ۱۵ دی بیستمین سال خاموشی علی حاتمی، سعدی سینمای ایران، بود. او که همچنان در زمره فیلم‌سازان تأثیرگذار سینمای ایران قرار می‌گیرد، آثار خاصی از خود برجای گذاشت همچون «سوته‌دلان» (۱۳۵۶)، «حاجی‌واشنگتن» (۱۳۶۱)، «مادر» (۱۳۶۸)، «دلشدگان» (۱۳۷۰) و همین‌طور دو سریال استثنایی «سلطان صاحبقران» و «هزاردستان» که هنوز هم می‌توان در آنها تازگی نگاه و جامعه‌شناسی مردم ایران را مشاهده کرد. دبستگی او به تاریخ به‌خصوص به دوره ناصرالدین‌شاه قاجار و البته روایت و برداشت او از تاریخ و درعین‌حال خوش‌آپورنگی قاب‌های فیلم‌هایش برخلاف واقعیات روز جامعه ایران، در زمان حیاتش همواره مورد انتقاد منتقدان قرار می‌گرفت یا یکی از فیلم‌های بی‌بدیش، «حاجی‌واشنگتن»، سال‌های سال در محاق توقیف بود، اما امروز که سال‌ها از زمان ساخت فیلم‌هایش گذشته، تازه عیار آنها معلوم شده است؛ به‌طوری‌که برخی از فیلم‌سازان راه او را به شیوه خود ادامه می‌دهند همچون حسن فتحی. او یکی از بهترین گفتارنویسان ادبیات نمایشی ایران بود. تسلط حاتمی بر ادبیات عامه و مردم‌کوچه و بازار و از سویی دبستگی و شناختش به ادبیات و شعر کلاسیک ایران و پیوندشان با نقاشی‌های دوره قاجار و مکتب نقاشی قهوه‌خانه و همین‌طور تسلطش بر نمایش‌نامه‌نویسی، به‌فرم ادبیات نمایشی و تصویری ایران غنا بخشید. هرچند که آثار هیچ فیلم‌سازی عاری از نقد نیست، به آثار حاتمی هم نقد

علی حاتمی از زبان عزت‌الله انتظامی

اورفیق بود

وجود دارد مثل علاقه گاه افراطی‌اش به واقعیت که گاه به هابیرئالیسم تنه می‌زد و تازه در اصل واقعی‌بودنش هم تردید بود! اما باین‌حال، واقعیت این است که هرکسی نمی‌تواند «علی حاتمی» شود. هرچند که همیشه جایایش در دل سنت‌ها و گذشته ایران سفت شده بود. اما نقدهایش هم به آنها دیدنی و شنیدنی‌تر است. شاهد مثالش فیلم «حاجی‌واشنگتن» بود که حاج‌حسین‌قلی‌خان نوری (عزت‌الله انتظامی) از سوی ناصرالدین‌شاه به‌عنوان سفیر ایران به آمریکا اعزام می‌شود. سفیر ایران در آمریکا هیچ مراجعه‌کننده‌ای ندارد، به دلیل کمبود بودجه و ولخرجی‌های شاه در تهران، این سفیر بخت‌برگشته که از قضا ستنی نیز هست، ناچار می‌شود در پنگه‌دنیا خدم و حشم را مريض کند و با مستی بی‌دین و زیان نفهم روزگار به‌سرکند و دست‌آخر کلاه گشادی بر سرش می‌گذارند و طوق بدبختی بر گردنش می‌نهند! اما حیف این‌ فیلم بعد از مرگ علی حاتمی اجازه نمایش پیدا کرد و این است حکایت نوشدارو بعد از مرگ سهراب!

عزت‌الله انتظامی که بازی‌ای درخشان و ستودنی در این فیلم داشت، این روزها در منزل با بیماری ادبیات عامه و مردم‌کوچه و بازار و از سویی دبستگی و شناختش به ادبیات و شعر کلاسیک ایران و پیوندشان با نقاشی‌های دوره قاجار و مکتب نقاشی قهوه‌خانه و همین‌طور تسلطش بر نمایش‌نامه‌نویسی، به‌فرم ادبیات نمایشی و تصویری ایران غنا بخشید. هرچند که آثار هیچ فیلم‌سازی عاری از نقد نیست، به آثار حاتمی هم نقد

اکتون با شرایطی که در دانشکده‌ها و آموزشکده‌های

ماتحت‌تأثیر همان رویکرد قدیمی غرب حکم‌فرماست،

نسل جوان محصلان ما، به‌ویژه دختران در حال نابودی هستند. اکثر جوان‌های محصل در رشته‌های هنری بی‌کار هستند و مدام از این رشته به سراغ رشته دیگری می‌روند تا روزنه‌ای برای ورود به بازار کار پیدا کنند. یک دانشجوی دختر محصل در مقطع دکتری رشته گرافیک چندی پیش برای آموزش به سراغ من آمد که دیدم اصلا طراحی خط بلد نیست. اصلا نایب مجوز داده شود که چنین فردی دانشجوی مقطع دکترا شود. دلیل آنکه این دختر تاکنون چیزی یاد نگرفته‌این است که استادانش کارمند دولت بوده‌اند و چیزی به او یاد نداده‌اند.

✎ اغلب کارهای متأخر شما که در کاری «رایا» به نمایش درآمده از

روش‌های فضا‌سازی هندسی هنرمندان کوئیس‌م تأثیر گرفته است اما

نبی‌توان به طور متقن این آثار را در ذیل مجموعه‌ای کوئیس‌ی تعریف کرد.

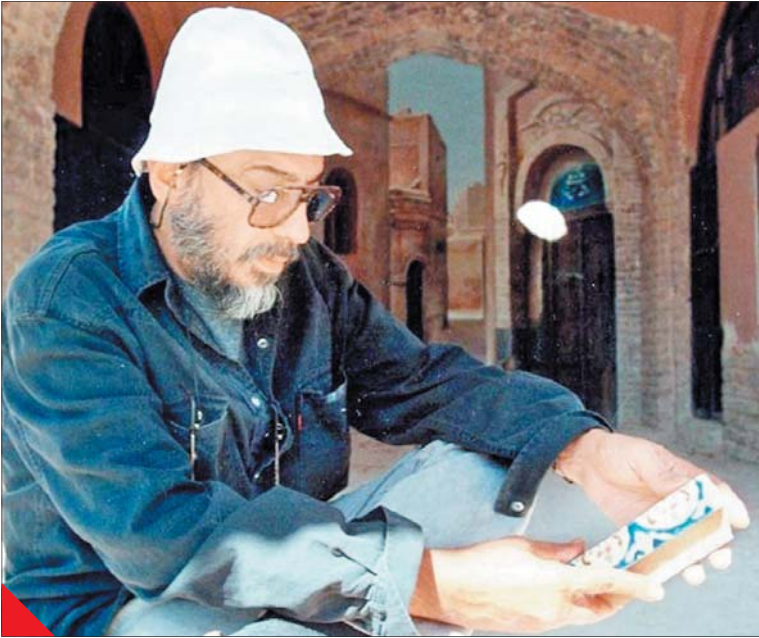
البته نوع متریالی که استفاده کرده‌اید هم در تغییر فضای این آثار مهم است.

استاد محمدرضا اصلانی:

راه نجات سینمای ایران رجوع به مستند است

اینجا ندارد. استاد محمدرضا اصلانی در پایان گفت: شـخـصا معتقدم سینمای مستند به‌سوی قصه‌گوشدن خواهد رفت و دیگر مستند صرف نخواهیم داشت و این خیلی خوب است و سینمایی که فقط از در و دیوار فیلم بگیرد، دیگر سینما نیست و این نوع سینمای مستند است که می‌تواند جاذبه ایجاد کند. سینما باید جاذبه‌های خود را فصل به فصل نو کند. ما اولین مملکتی هستیم که مستند دراماتیک ساختیم که الان بی‌بی‌سی تازه به آن می‌گوید «اکپودراما». ما مستند صرف نمی‌ساختیم، «اربیعین» ناصر تقوایی یک مستند حماسی دراماتیک است. این ثابت می‌کند که ما در این مدل از سینما در دنیا پیشرو بوده‌ایم. اتفاقا الان احیای دهه ۴۰ دارد اتفاق می‌افتد، حتی در تئاتر و ادبیات؛ این به معنای تقلید نیست، بلکه به معنای رجوع به منبع فکری غنی است. فیلم‌ساز مستند، نه معروف می‌شود، نه سلبریتی و نه پولدار، فیلم می‌سازد چون رگه اصلی جریان روشنفکری در سینما ی مستند است؛ روشنفکری واقعی و نه روشنفکرانه. مستندساز معتقد به آگاهی‌سازی است.

از سینمای داستانی ما پیش‌وتر است؛ از همه نظر، میزاسن و موضوع، پرداخت و رویکرد. اصلانی در ادامه، به ۱۰ دوره برگزاری موفق جشنواره بین‌المللی «سینما- حقیقت» اشاره کرد و گفت: من به این رویداد سینمای ایران از صد، بالای ۹۰ می‌دهم. برای من و به نظر من این جشنواره مهم‌تر از جشنواره فجر است، چه از نظر کیفی و چه از نظر ضرورت فرهنگی جامعه ما. چون بی‌تردید آینده سینمای ایران از آن سینمای مستند است. وی تأکید کرد: بخش فرهنگی سینما همیشه مخاطب خود را دارد و اصولا انتظاری هم برای فروش گسترده ندارد. در زمان ورشکستگی سینما هم مشکلی برای من یا کیارستمی یا مهرجویی با حاتمی ایجاد نشد و در همان زمان هم سینمای مستند پرقدرت کار خود را می‌کرد. سینمای مستند را کسی جز فیلم‌ساز بومی نمی‌تواند کشف کند و هر مستندساز خارجی که بخواهد راجع به ایران فیلم بسازد، در نهایت یک تحقیق دانشگاهی ارائه می‌دهد، چون درک دراماتیک درستی از

حاتمی در عذر ساعتی

حاتمی ۱۵ آذر ۱۳۷۵ به دلیل ابتلا به بیماری سرطان درگذشت. در مراسم ختم او در مسجد الغدیر تهران مردم زیادی آمده بودند، به‌طوری‌که مسجد سه‌بار خالی و پر شد تا فقط مراجعه‌کنندگان لختی فاتحه‌ای بخوانند و بروند. خیلی‌ها درباره او گفتند و نوشتند… اما به نظر می‌رسد که او همچنان زنده است. پیکر علی حاتمی در قطعه هنرمندان بهشت زهر(اس) به خاک سپرده شد. بر روی سنگ مزار او یکی از ماندگارترین دیالوگ‌های فیلم «حاجی‌واشنگتن» نقش بسته: «آیین چراغ خاموشی نیست».

استادانی که کارمند بودند

این رویه از چه دوره‌ای شکل گرفت؟

اجرای آثار این نمایشگاه از سال‌های ۴۴،۴۳ شروع شد و تا سال ۶۸ تداوم پیدا کرد. آثاری که من از سال‌های ۵۰، ۵۱ آغاز کردم، از متریال سیمان بود که آن زمان تازه آمده بود. سیمان برعکس متریال دیگری که ما قبل‌ا در کارهایمان استفاده می‌کردیم، یک متریال امروزی است. عصری که در همه این آثار برایم مهم بوده، بهره‌جویی از خط است چون خط یک اختراع ابتدایی است و به وسیله آن زبان گشوده شده و طو گویای زبان بوده است. خط مفاهیم مختلفی دارد و هر کدام از خطوط عمودی، مورب، منحنی و… مفهوم خاص خودشان را دارند. در سبک کوئیس‌م مسئله سطح مطرح است ولی در این‌نوع آثار، خط اهمیت دارد. خردکردن اثر به صورت اجزا، یک مسئله امروزی است و ربطی به دوره کوئیس‌م ندارد و جزء-هر کدام از آنها می‌تواند یک اثر هنری باشد. آثار ابتدایی این پروژه همه از عنصر رنگ سیاه و سفید تشکیل شده که می‌توان تبدیل تاریکی به روشنایی آن را به چرخش روز به

برگزاری جشنواره «سینما– حقیقت» در کرمان باعث ارتقای آثار و تشویق هنرمندان می‌شود

پیرامون حضور هنرمندان کرمانی در جشنواره سینما– حقیقت، توضیح داد: براساس تفاهم میان ما و مرکز، مقرر شد در جشنواره دهم سینما– حقیقت، جمعی را از مستندسازان کرمانی سیاری داشته باشیم و آثار این هنرمندان، در بخش جنبی نمایش داده شود؛ ضمن اینکه قدردانی از دو پیش‌کسوت کرمانی هم بخشی از برنامه‌های جشنواره است. خوشبختانه برنامه‌ریزی‌ها انجام شد و ما ۲۰ هنرمند کرمانی را در جشنواره سینما– حقیقت خواهیم داشت، چهار نفر از هنرمندان کرمانی مقیم تهران و دو نفر از هنرمندان مستندساز جنوب کرمان ۱۴ نفر از دیگر هنرمندانی که در این عرصه فعالیت کرده‌اند، در جشنواره سینما– حقیقت حضور خواهند داشت. مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان کرمان در ادامه افزود: تولید فیلم‌های داستانی در استان‌ها، با حمایت بسیاری مواجه نشده است؛ اما در حوزه مستند، هنرمندان تلاش بسیاری کرده‌اند که تولیدات خوبی را با هزینه شخصی با دریافت بودجه از نهادها و ارگان‌ها، ارائه دهند. ما مستندسازان خوبی داریم و در هر فصل، از حدود سه فیلم مستند رونمایی می‌کنیم. این موضوع نشان می‌دهد مستندسازان کرمانی جایگاه ویژه‌ای دارند و فعال و پویا هستند.

مرکز گسترش، این امکان فراهم نمی‌شد. علیزاده با بیان اینکه در جلسات هماهنگی، رایزنی‌ها با مدیران استانی انجام شد، خاطرنشان کرد: برنامه‌ریزی‌ها در سطح استان صورت گرفته و زمینه برای حضور کاروان مستندسازان در این استان، فراهم است. امیدواریم پس از برگزاری جشنواره، بتوانیم میزان خوبی برای هنرمندان باشیم و این بخش را به نحو احسن انجام دهیم. وی

اُوه یانسون: برای فیلم‌سازی در کشورهای دیگر چه باید کرد؟

افراد بومی استفاده شود. کشور آلمان هم یکی دیگر از کشورهای مطرح در زمینه ساخت مستند است، همان‌طور که می‌دانید، آلمان ۹ قسمت مهم دارد که گاوا این کشور را به ۹ منطقه مجزا و مهم تقسیم کرده است و همگی از یک قانون فدرال پیروی می‌کنند. از طرفی برخی از کشورها با هم تفاهم‌نامه دارند، مثلا کانادا و فرانسه به دلیل شباهت‌های فرهنگی و زبانی، در یک قرارداد با هم تصمیم گرفتند برای فیلم‌سازهای یکدیگر بودجه‌هایی فراهم کنند تا در حقیقت این را روشن، همکاری فرهنگی گسترده‌تری داشته باشند. اما تلویزیون‌ها برای همکاری مشترک، شرایط متفاوتی را به نسبت بخش خصوصی و دولتی برای خودشان تنظیم کرده‌اند. همان‌طورکه می‌دانید، در کشورهای مختلف، تلویزیون‌های محلی و ملی نیز وجود دارد که هرکدام از آنها به نوعی که برنامه‌ریزی کرده‌اند، وارد همکاری خواهند شد؛ اما چیز مشترک بین همه آنها، این است که هنگامی که فیلم‌ساز طرح‌حش را به آنها ارائه می‌دهد، قبیل از هر چیز، به مخاطب‌های خود فکر می‌کنند؛ مخاطبانی که اهمیت کلی دارند و از خود می‌پرسند: برای چه مخاطب ملی ما باید این فیلم را ببیند و نه فغی برایش خواهد داشت؟

محلی که به شرایط و اوضاع آن منطقه اشراف داشته باش، دوم استفاده از استعدادهای آن شهر و سومین مرحله این است که قراردادی با مسئول پخش داشته باشید. البته رسیدن به این سه مرحله، کار بسیار سختی است؛ اما باید بدانید زمانی که محقق شد، اتفاق خوبی به‌لحاظ مالی خواهد افتاد. به طور مثال، کشور نروژ انواع و اقسام بودجه‌ها را در اختیار دارد؛ مثلا یکی از مواردی که برای این کشور مهم است، استفاده از استعدادهای بومی نروژ در فیلم‌تان است یا در زمان ساخت فیلم در قسمت‌هایی مانند ساخت موسیقی یا تدوین، باید از

اُوه یانسون، مستندساز دانمارکی، یکی از میهمانان دهمین جشنواره بین‌المللی «سینما– حقیقت» و از مدرسان کارگاه تخصصی EDN است. وی یادداشتی را با عنوان «برای فیلم‌سازی در کشورهای دیگر چه باید کرد؟» به رشته تحریر درآورده که در پی می‌آید:

بد نیست پیش از آنکه به ساخت یک مستند فکر کنیم، بازیگران اصلی آن را در نظر بگیریم. دستیابی به مشارکت در کشورهای مختلف برای ساخت طرح فیلم مستند، یک موضوع اصلی است که باید به آن توجه شود. برای تأمین بودجه در کشورهای مختلف، بهتر است از یک تهیه‌کننده محلی استفاده کنیم. این مسئله طبیعی است که در قراردادهایی که با شبکه‌های دیگر کشورها تنظیم می‌کنیم، شرایط ویژه‌ای را در نظر بگیرند و بندهای رسیدن به این سه مرحله، کار بسیار سختی است و اهداف‌شان باید رعایت شود، تنظیم کنند. اما از مزایای «تهیه‌کننده محلی»، این است که به تمام ضوابط و روابط منطقه‌ای که قرار است در آن فیلم‌برداری داشته باشید، آشناست و در گرفتن مجوزها، کمترین زمان به هدر می‌رود. همچنین برای ساخت فیلم در کشورها‌ی دیگر، باید سه مرحله را در نظر بگیریم؛ ابتدا یک تهیه‌کننده